

Ερωτηματολόγιο

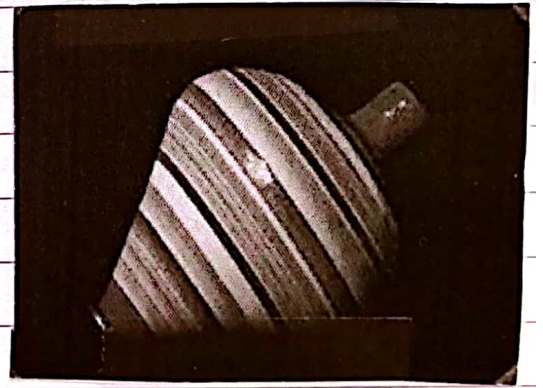
1. Παιζατε πολλά παιχνίδια,
όταν ήσασταν μικροί;

2. Τι παιχνίδια παιζατε;

3. Πού τα παιζατε;

4. Αγοράζατε παιχνίδια;

5. Φτιάχνατε παιχνίδια μόνοι σας;

6. Ποιος σας είχε μάθει τα παιχνίδια που παιζατε;

7. Οι γονείς σας παιζανε μαζί σας;

Τα παραδοσιακά παιχνίδια "Τα παιδιά παίζει..."

Παραδοσιακά παιχνίδια ονομάζονται τα παιχνίδια που έπαιζαν οι παλαιότεροι. Αυτά είτε μεταφέρονται από γένια γονιά είτε χάνονται στον χρόνο. Τα παραδοσιακά παιχνίδια εκφράζουν την εποχή, την οικονομική και κοινωνική κατάσταση, τα φίλα κ.α.

Κουτσό Περνά, Περνά η μέλισσα
Τυρλόμυγα
Μήλα
Κορόιδο
Βασιλιά, Βασίλισσα με τα 12 σαβιά
Μπιζ
Αμπόριδα
Μακριά γαϊδοίρα
Βόλοι
Σπασμένο τηλέφωνο
Λυκε, Λύκε είσαι εδώ
Η μικρή Ελένη

Λαχνίσματα

Τα λαχνίσματα (από το ουσιώστικο λήχνος) ονομάζονται τα παιδικά κυρίως τραγούδια που λέγονται πριν την έναρξη ομαδικών παιχνιδιών όπως το κρητό για να καθορισθεί με κλήρο είτε ο πρώτος είτε ο τελευταίος από τον οποίο θα αρχίσει το παιχνίδι. Συνήθως τον κλήρο αποτελεί η τελευταία συλλαβή των τραγουδιών αυτών.

Χαρακτηριστικό αυτών των τραγουδιών είναι ότι ξεκινούν με τη λέξη: μπουφ

* Ένα, δύο, πέντε, δέκα
και του Παντελή η γυναίκα
έσκυψε να πάρει πέτρα
να χτυπήσει την Αννέτα
κι η Αννέτα το Γιωργάκη
το χρυσό παλικαράκι.

* Ένα, δύο, τρία,
πήγα στην κυρία,
μου 'δωσ' ένα μήλο,
μήλο δαγκωμένο,
το 'δωσα στην κόρη,
έκανε αγόρι,
το 'βγάλε Θανάση,
σκούπα και φαράσι.

* Ανεβαίνω στη συκιά και πατώ στην καρδιά,
πίνω το γλυκό κρασί, απ' την κούπα τη χρυσή
και φωνάζω κούι κούι, μα κανένας δε μ' ακούει.
Ανεβαίνουν τα παιδιά, σαν του Μάη τα κλαριά,
ανεβαίνουν τα κορίτσια, τα λιγνά σαν κυπαρίσσια,
ανεβαίνουν κι οι γριές με τις κεντητές ποδιές.
Ανεβαίνουν κι οι παπάδες με τις κόκκινες λαμπάδες,
ανεβαίνουν τα παιδάκια με τα κόκκινα βρακάκια,
ανεβαίνω και εγώ με το κόκκινο τ' αυγό.

* Ανέβηκα στην πιπεριά να κόψω ένα πιπέρι
κι η πιπεριά τσακίστηκε και μου 'κοψε το χέρι.
Δώσ' μου το μαντιλάκι σου το χρυσοκεντημένο
να δέσω το χεράκι μου, που είναι ματωμένο.

* Σε μερικά λαχνίσματα, πριν η μάνα αρχίσει ν' απαγγέλλει,
βάζει τη δεξιά γροθιά της όρθια στο στόμα και λέει: «Μπουφ!»
όπως στο:
Ο Καρακατσάνης μπήκε στο τηγάνι
κι έφαγε τ' αυγά.
Γιατί, Καρακατσάνη μπήκες στο τηγάνι
κι έφαγες τ' αυγά;
Φάς τώρα μία καρπαζιά.

- Έχω έν' αυτοκίνητο που όλο-όλο τρέχει.
- Και πού θα σταματήσει;
- Στη Γαλλία. (π.χ.)
- Και τι χρώμα θα ζητήσει;
- Μπλε. (π.χ.)
- Η Γαλλία έχει χρώμα μπλε.

Το Μπιζ

Το Μπιζ

Άκατα μάκατα σούκου τουμπέ

άμπερ φάμπερ ντομινέ
άκατα μάκατα σούκου τουμπέ
άμπερ φάμπερ, βγε!

Α μπε μπα μπλομ
του κίθε μπλομ
α μπε μπα μπλομ του κίθε μπλομ
μπλιμ μπλομ.

Α μπε μπα μπλομ
του κίθε μπλομ
α μπε μπα μπλομ
του κίθε μπλομ
μπλιμ μπλομ.
Σα θα πάμε κει
στη Νότια Αμερική
θα δούμε τον Ερμή
να παίζει μουσική
με κόκκινο (ή κίτρινο κ.τ.λ.)
σκουφί (ή βρακί).

Ανέβηκα σ' ένα βουνό
και είδα ένα γουρούνι
το κοίταξα καλά-καλά
και σου 'μοιάζε στη μούρη
'γω, 'γω, 'γω,
συ, συ, συ,
βγαίνεις και τα φυλάς εσύ!

Τζένη Καρέζη,
Κώστας Κακαβάς,
Αλίκη Βουγιουκλάκη
εσύ θα τα φυλάς!

Παίζεται από αγόρια και κορίτσια. Τα παιδιά αρχικά βάζουν κλήρο για να δουν ποιος θα τα φυλάει. Εκείνος που θα τον πέσει ο κλήρος κάθεται σ' ένα σκαμνί ή σίκα σκυφτός και βάζει το δεξί του χέρι κάτω απ' την αριστερή μασχάλη του, κρατώντας την παλάμη ανοιχτή προς τα πάνω, ενώ με το αριστερό του χέρι κρατάει κλειστά τα δάχτυλά του φωνάζοντας: «Μπιζζ!», όπως κάνει η μέλισσα. Αυτός που τα φυλάει πρέπει να παντρεύει ποιος τον κτύπησε. Αν τον ανακαλύψει τότε αυτός παίρνει τη θέση του αλλιώς το παιχνίδι συνεχίζεται κατά τον ίδιο τρόπο.

Ζωγραφίσω το παιχνίδι

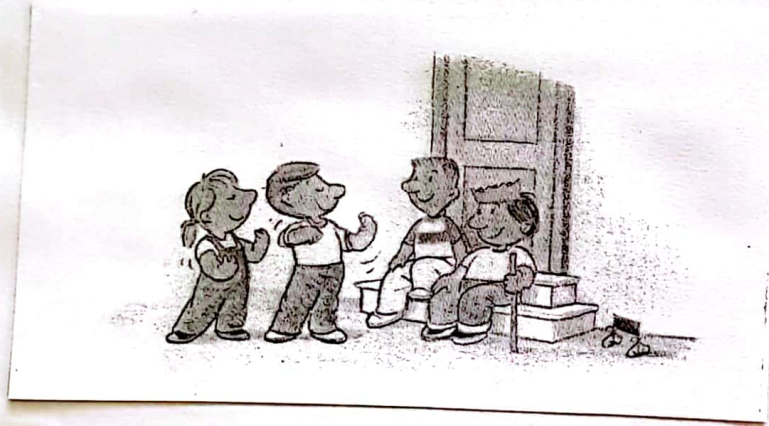

Η Τυφλόμυχα

Η τυφλόμυχα παίζεται από δυο παιδιά και πάνω στην αρχή όλοι τραβάνε έναν κήφο για να δούνε ποιος θα το φτιάξει. Αυτός κλείνει τα μάτια του με ένα μαντίλι. Την ώρα που το έχει κλειστά τα παιδιά ανακατεύονται. Όποιο παιδί πιάσει πρέπει να βρει πως το λένε δηλαδή ποιο είναι. Αν το αναγνωρίσει τότε αυτό το παιδί κάνει τη τυφλόμυχα και έτσι αυτό συνεχίζεται.

Βασιλιά, βασιλιά με τα 12 σπαθιά.

Ένα παιδί κάθεται κίτρινα και κάνει τον βασιλιά.

Τα υπόλοιπα κάνουν μια ομάδα μπροστά του και ρωτούν:

- Βασιλιά, βασιλιά με τα δώδεκα σπαθιά τι δουλιά;
- Τεμπελιά! Απαντά ο βασιλιάς. Καθότι τα παιδιά συνεννοούνται μεταξύ τους κρυφά από το βασιλιά και παριστάνουν όλα χωρίς να μιλούν, ότι κάνουν μία δουλιά (παντομίμα) ηχ. ότι παίζουν τα σταφύλια, ότι θυμίνονται, ότι μαγερεύουν... Τα νεύρα να ρωτάνε πάλι:

- Βασιλιά, βασιλιά με τα δώδεκα σπαθιά τι δουλιά;

Ο βασιλιάς πρέπει να μαντέψει τι δουλιά κάνουν τα παιδιά. Αν δεν το μαντέψει τα παιδιά φωνάζουν "όχι!" και συνεχίζουν μέχρι να το βρει.

Όταν τελικά ο βασιλιάς μαντέψει τι δουλιά κάνουν, τότε τα παιδιά

φωνάζουν "ναι" και σκουπίζουν γρήγορα. Ο βασιλιάς τότε πρέπει να πιώσει ένα ποτό κινητώντας το, για να το φυλάξει βασιλιάς.

Δεν περνάς κυρά Μαρία

Τα παιδιά σχηματίζουν έναν κύκλο και πιάνονται από το χέρι. Με λάχνισμα επιλέγεται ένα παιδί που στέκεται στη μέση. Είναι η κυρά Μαρία! Αρχίζουν να χυρίζουν περσιάνους γύρω γύρω και να τραγουδούν ενώ η κυρά Μαρία προσπαθεί να περάσει ανάμεσά τους. Τότε λαμβάνει χίρα ο πορναύτης τραγουδιστής διάλογος:

ΠΑΙΔΙΑ: Δεν περνάς κυρα-Μαρία, δεν περνάς δεν περνάς,
Δεν περνάς κυρα-Μαρία, δεν περνάς, περνάς!

ΜΑΡΙΑ: Θε να πάω εις τους κήπους δεν περνώ, δεν περνάω
Θε να πάω εις τους κήπους δεν περνώ, περνώ!

ΠΑΙΔΙΑ: Τι θα κάνεις εις τους κήπους δεν περνάς, δεν περνάω
Τι θα κάνεις εις τους κήπους δεν περνάς, περνάς!

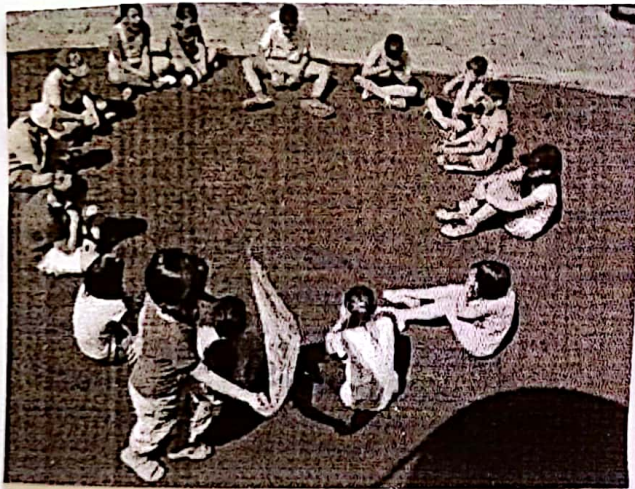
ΜΑΡΙΑ: Θα μαζέψω 2 βιολέτες δεν περνώ, δεν περνάω

Και ποια είναι η καλή σου δεν περνάς, περνάς!

ΜΑΡΙΑ: Η καλή μου είν' η π.χ. Μάρθα, δεν περνάω, δεν περνάω

Η καλή μου είν' η π.χ. Μάρθα, δεν περνάω, περνάω!

Μαντιλάκι

ή "Αλάτι χοντρό"

Παίζεται από αγόρια και κορίτσια ηλικίας 5-10 ετών. Είναι κυκλικό κνηρητό και λέγεται και «ΑΛΑΤΙ ΧΟΝΤΡΟ». Τα παιδιά σχηματίζουν κύκλο και κάθονται στα γόνατα με το πρόσωπο γυρισμένο προς το εσωτερικό του κύκλου. Ένα παιδί που βγαίνει με λήχνια κρατάει ένα μαντίλι στο χέρι του και κάνει απ' έξω το γύρο του κύκλου τραγουδώντας.

«Αλάτι χοντρό, αλάτι ψηλό,
έχασα τη μάνα μου
και πάω να τη βρω!
Παπούτσια δε μου πήρε
να πάω στο χορό»

Καθώς η μάνα τραγουδάει και τρέχει γύρω από τον κύκλο, πηδώντας κρυφά το μαντίλι πίσω από ένα παιδί και συνεχίζει μέχρι να καταλάβουν τα υπόλοιπα ότι δεν το κρατάει πια. Τότε όλα τα παιδιά ψάχνουν με τα χέρια πίσω τους να δουν μήπως έχουν το μαντίλι. Το παιδί που έχει πια στα χέρια του το μαντίλι σηκώνεται και κνηρητάει τη "μάνα". Αν την πιώσει ξανακίβεται στη θέση του μαζί με τα άλλα παιδιά και η "μάνα" συνεχίζει ως μάνα μέχρι να καταφέρει να κιάσει. Αν η «μάνα» όμως προλάβει να κιάσει στη θέση αυτή που σηκώθηκε τότε το παιδί που έχασε τη θέση του γίνεται "μάνα" και το παιχνίδι αρχίζει από την αρχή.

Το δαχτυλίδι

Παίζεται συνήθως από κορίτσια. Όλα τα κορίτσια καθόταν στη σειρά, εκτός από τη μάνα, που στέκεται όρθια, απέναντί τους. Κάθεται κρατών τα χέρια τους ενώρινα επάνω στα γόνατά τους. Η μάνα στέκει απέναντί τους έχοντας στη χούφτα της κρυμμένο ένα δαχτυλίδι ή ένα μικρό χαλίκι. Η μάνα βάζει τα ενώρινα χέρια της μέσα στα χέρια των κοριτσιών κάνοντας πως τα χα αφήνει να πέσει το δαχτυλίδι. Τελικά το αφήνει στα χέρια κάποιας συνεχίζοντας όμως ως την τελευταία. Όταν περάσει από όλες, ρωτάει όλα τα κορίτσια σε ποια άφησε το δαχτυλίδι. Όποια το ανακαλύψει, γίνεται μάνα, αλλιώς το παιχνίδι ξαναρχίζει με την ίδια μάνα.

Χαμουντρέ'λα

Από το ερωτηματολόγιο που δόθηκε στους μαθητές βρέθηκε το παιχνίδι χαμουντρέ'λα που παιζόταν στην Αγία Τριάδα από τους παππούδες και τις γιαγιάδες των παιδιών.

Παιζόταν από αγόρια και κορίτσια πάνω από 12 ετών. Δεν υπήρχε περιορισμός στον αριθμό των παικτών. Η χαμουντρέ'λα ήταν ένα κλαδί δεύτερου (στην ιδέα) συκίας ή μουριάς με τρία παρακλάδια για να στερεώνεται ορθό, ύψους περίπου ενός μέτρου και το τοποθετούσαν σε ένα κύκλο.

Ένας παίκτης οριζόταν ως μάνα με λαχίωμα. Κρατούσε ένα τόπι στο χέρι του και στεκόταν κοντά στη χαμουντρέ'λα.